

Лекція № 10

Тема: Європейський костюм епохи Відродження.

Мета: Ознайомити студентів з костюмом та зачіскою епохи Відродження. Розвинути вміння використовувати отримане знання в роботі. Виховати естетичну культуру майбутніх спеціалістів.

План

- 1. Костюм іспанської манерності.*
- 2. Французький ренесансний костюм.*
- 3. Німецький та англійський костюм XVI ст.*

Лекційний матеріал***Костюм іспанської манерності***

На форму іспанського костюма, як і всієї культури й мистецтва Іспанії XV -XVI ст., впливали історичні й суспільні фактори. Серед них необхідно відзначити ідеали войовничого лицарства, що прославляли силу, спритність, доблесть, честь; арабське панування XIV -XV ст., під впливом якого розвивався строгий етикет іспанського королівського двору; фанатичний аскетизм католицької релігії.

Наприкінці XV ст. в Іспанії виник новий тип європейського костюма - каркасний, який носять і чоловіки й жінки.

У чоловіків цивільний костюм - верхня куртка й штани - стьогані з ватою, кінським волосом, набиті сіном, ошурками.

Коротка куртка подібна на панцир. Високий стоячий комір закінчується вузькою білою рюшею на горловині. В XVI ст. ця рюша

поступово збільшується, перетворюючись у величезну білу фрезу, що змушує тримати голову постійно відкинутою назад. Такі коміри були дуже дорогі, коштували іноді дорожче всього костюма.

Поверх щільних трико, що обтягають ногу надівалися такі ж нерухливі, як куртка, кулясті штани, що складаються із окремих половинок.

Кольоровий розвозок костюма до XVI ст. здебільшого в світлі гаммі, з XVI ст. офіційним в костюмі придворного стає чорний колір. У прикрасі костюма широко використовуються декоративні розрізи тканини.

Верхнім чоловічим одягом служить плащ, часто підбитий хутром, короткий, у вигляді мантиї або з рукавами.

Жіночий костюм

У жіночому одязі основою каркасного костюма були корсет і спідниця на спеціальному щільному чохлах з металевими або дерев'яними обручами різного розміру. У такому костюмі ховалися всі особливості фігури: і худу, і повну з допомогою корсета доводили до загальноприйнятої норми. Костюм високо закривав жіночу фігуру, груди забинтовували, щоб не було помітно ніяких ознак жіночності. Футлярний жіночий костюм підкреслював розроблену схему - фігуру, її силует, лінії талії, стегон. Цим він суттєво відрізнявся від футляра візантійських і східних одягів, форми, що приховували тіло. Іспанка носила сорочку й два плаття: нижнє котт із вузьким рукавом буфом і верхнє - безрукавне або із широким коротким рукавом, розстібне від талії донизу. Так само, як і в чоловічому костюмі, розширений окат рукава прикрашався валиком. За естетичними поглядами іспанців ідеальною вважалася худа й струнка жіноча фігура. Тому вузький ліф затягував фігуру із плоскими грудьми, вузька в стегнах спідниця розширювалася донизу, облягаючи каркас без єдиної складки. Висока фреза подовжувала пропорції фігури.

В іспанському костюмі придворної знаті застосовувалися оксамит, парча, атлас, що відрізнялися пишністю малюнка, що тяжів до геометричності, і м'яким фарбуванням. Тканини прикрашалися розкішною вишивкою, стрічками, дорогоцінностями. Під впливом іспанського жіночого костюма середини XVI ст. формувалися дворянські костюми всіх західноєвропейських країн наступних періодів, аж до початку XX ст.

Костюм городян

З появою каркасного костюма різко зросла станова різниця в одязі. У щоденному одязі городян повністю відсутні твердість і схематизм костюма феодальної знаті. Чоловіки носять м'які неширокі штани до колін і куртки з наплічними валиками, оперезані широким поясом, плащ. Жіночий складався із сорочки, шнурованого корсажу, укороченої спідниці складками, доповненої фартухом. Одягом для вулиці в іспанок усіх станів служили мантилья (покривало із чорної або білої тонкої тканини) і мережива - безумовне запозичення з арабського одягу.

Французький костюм

Костюм Франції XV - XVI ст. ввібрав вплив, з одного боку, італійського, з іншого - іспанського костюма. В XV ст. при дворі короля Франциска I працюють Леонардо да Вінчі, й інші італійські художники. Французька готика відступає під впливом італійських художніх смаків. Але невдалі війни Італії з Іспанією й зростаючий вплив останньої у Європі також впливають на французьку культуру.

Чоловічий костюм

Чоловічий костюм складався з

білої полотняної сорочки, пурпурана з шовку, оксамиту або

парчі, обробленого вишивкою, розрізами, пряжками, гудзиками,

панчох, і верхнього вільного й

короткого одягу. Цей

костюм був декоративний,

багатоколірний, поєднував різні фактури й колір тканин. Переважною була світла колірна гамма: блакитні, зелені, білі, рожеві тони. Багато вишивки і численні ювелірні прикраси поєднувались із загальною художньою композицією костюма. На основі іспанських варіантів у французькому чоловічому костюмі виникають складні й різноманітні форми покрою, але іспанські форми звучать тут більш м'яко, невимушено, елегантно.

Жіночий костюм

Такий же розвиток характерний для французького жіночого костюма. Однак французьке розуміння жіночої краси різко відрізнялося від італійського і від іспанського. Пишність повнотілих італійок, худорлявість і манірність іспанок однаково не вдовольняли витончений смак французенок. І, використовуючи тверду форму каркасного костюма пірамідального силуету, вони створюють свої пропорції й колірний розв'язок. Французенки одівали вузький і твердий ліф, французький котт має гострокутну подовжену форму, спереду, глибоке декольте, часто прикрашене віялоподібним твердим мереживним коміром, і широку екстравагантну спідницю на каркасі. Зверху надівається роб - верхнє плаття з парчі, розстібне попереду, також прилеглого силуету. Рукав верхнього плаття - короткий пишний буф, з-під нього - буфований рукав нижнього плаття - котт. Італійським запозиченням є маски, які стають умовою пристойності у знатних дам. Головні убори й зачіски втрачають простоту італійських, строгість іспанських, стають більш високими, складними й витонченими.

Німецький костюм

Костюм у Німеччині в XV ст. ще зв'язаний по формі із середньовічними лініями, і в XVI сторіччі поряд з появою нових форм одягу ще довго будуть залишатися старі, середньовічні форми.

У чоловічому костюмі з'являються широкі короткі вироби із широкими рукавами з підкресленими горизонтальними лініями композиції. Вузький ліф плаття, як і в середньовіччя, обтягає фігуру,

повторюючи її форми. Глибоке декольте відкриває сорочку. Широко поширена шнурівка, будовані рукави.

Великий вплив на німецький костюм виявила форма ландскнехтів - солдатів найманої армії, костюм яких був у край вигадливим, строкатим, виразним. їхній трофейний одяг зазвичай прорізався в місцях плечових, ліктьових і колінних згинів для зручності руху. Люди того часу використовували ці прорізи як декоративний засіб прикраси костюма. Звідси подрібнення форм, перевантаженість обробки у вигляді численних смуг, розрізів.

Англійський костюм

Для костюма англійської аристократії XV -XVI ст. характерно незвичайна розкіш одягу, використання східних тканин, венеціанського оксамиту, індійських ситців, російських хутр, яскравих кольорів і їх комбінацій, французьких і німецьких форм.

Це було пов'язано з широким спілкуванням Англії з іншими країнами, із прагненням багатих англійських феодалів наслідувати іноземні зразки, демонструючи в той же час своє багатство. Англійський національний художній смак з його яскраво вираженим почуттям міри, простими витонченими лініями, формами, втілює добротність, практичність і красу, починає тільки зароджуватися в костюмі міщан, буржуазії. Тут спостерігається тяжіння до спокійних, урівноважених пропорцій, добротності тканин і практичності форм.

Розповсюджений чоловічий костюм - дублет (вид куртки) з невеликим відкладним коміром, відкидними рукавами, вільні штани до колін з буфами

внизу, панчохи й закриті туфлі із пряжками, на голові - низький капелюх з полями. Верхній одяг зберігає вільну форму.

У жіночому костюмі також розповсюджені відкладні коміри, закриті ліфи, скромні чепці зі збірчастими полями. Тканини такого костюма - переважно вовняні і напівшерстяні англійського виробництва.

Конструктивний розв'язок одягу

У костюмі епохи Відродження широко використовують досягнення крою попередньої епохи. У жіночому італійському котт до деталей переду додається передній центральний клин спідниці, що вшивається високо на лінії талії, що й створює фалди й розширення донизу. Необхідний об'єм на опуклість грудей створюється плавною лінією верхньої частини ліфа, через центр грудей до середини переду на лінії талії. Середній шов спинки вище лінії талії має великий прогин, який разом з відрізною лінією талії спинки забезпечує найбільш повне прилягання в ці частині виробу й, крім того, акцентує увагу на високому положенні лінії талії в силуеті. Підкроєна овальна лінія пройми має великий припуск на прилягання по глибині й ширині. Непостійне з'єднання з рукавом за допомогою шнурівки або іншого декоративного способу не вимагає відповідності окату рукава довжині пройми. Більша щілина між ними є засобом декоративного вирішення костюма.

У деталях крою пурпуана яскраво виділені округлі лінії силуету чоловічої фігури. Більші припуски у плечовій частині пілочки, спинки, рукавів розраховані на тверду об'ємну прокладку, що надає вигляду броні. Разом з тим бічний шов спинки зміщений до задньої частини пройми й має доволі глибокий прогин по лінії талії. Ця особливість крою підкреслює схему пропорцій фігури.

Першими попередниками сучасних малюнків мод є портрети знаті, на яких докладно виписуються дрібні деталі одягу. У Парижі в 1562 р. видаються малюнки національних костюмів народів світу.

Контрольні питання

1. Які періоди виділяють в епосі Відродження?
2. Який естетичний ідеал краси епохи?
3. Яка кольорова гамма притаманна для Італійського Відродження?
4. Яка країна вважається законодавцем моди в епоху Відродження?

Список використаних джерел:

1. Шевнюк О. Л. Історія костюма: Навч. Посіб. К.: Знання, 2008 . 375 с.
2. Вера Калмыкова. Костюмы народов и древности до XIX века Изд.: Белый город. 2012. 202 с.
3. Мода. Полная энциклопедия одежды и стилей. Пер.: Ольга Сергеева, Е. Сернева. Изд.: Дорлинг Киндерсли, АСТ. 2013 г. 480 с.
4. Детский костюм XVIII – XX века. К.Г.Серебрякова ГИМ 2010 208с.
5. Мода и стиль: Современная энциклопедия Аванта+ / Глав. Ред. В.Володин. М.: Аванта +, 2002.
6. Л.П. Светлова. Азбука орнамента. Москва 2001.